

ΤΕΛΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΙ (Ηλεκτρομαγνητισμός Ι) ΣΕΜΦΕ

18 Ιουλίου 2003
 Διάρκεια: 2½ ώρες

Διδάσκοντες: Σ. Παπαδόπουλος
 Π. Πίσσης
 Κ. Ράπτης

ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ ΘΕΜΑΤΑ
 (Χωρίς τη χρήση συγγραμμάτων, βοηθημάτων ή σημειώσεων)

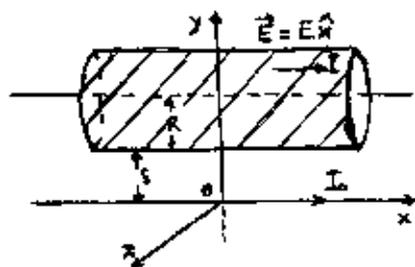
Θέμα 1ο: Μεταλλική σφαίρα ακτίνας a φορτισμένη με φορτίο $+Q$ περιβάλλεται ομοκεντρικά από διηλεκτρικό σφαιρικό φλοιό εσωτερικής ακτίνας b και εξωτερικής c . Η σχετική διηλεκτρική σταθερά του φλοιού είναι ϵ_r . Να βρεθούν:
 (α) το ηλεκτρικό πεδίο σ' όλες τις περιοχές του χώρου (και να παρασταθεί γραφικά). (β) η πυκνότητα δεσμευμένου φορτίου στις επιφάνειες (εσωτερική και εξωτερική) του φλοιού. (γ) το δυναμικό της μεταλλικής σφαίρας θεωρώντας το άπειρο ως σημείο αναφοράς μηδενικού δυναμικού.

Θέμα 2ο: Κυλινδρική επιφανειακή στατική κατανομή φορτίου ακτίνας R και απείρου μήκους έχει πυκνότητα $+\sigma$ (C/m²). Η κατανομή περιβάλλεται ομοαξονικά από συμπαγή μεταλλικό κυλινδρικό σωλήνα εσωτερικής ακτίνας a και εξωτερικής b .
 (α) Πώς και με τι πυκνότητα κατανέμεται το εξ επαγωγής φορτίο στο σωλήνα; Δικαιολογήστε.
 (β) Προσδιορίστε το ηλεκτρικό πεδίο παντού, δηλαδή για διάφορες αποστάσεις από τον κοινό άξονα των κυλίνδρων: (i) $0 \leq r < R$, (ii) $R \leq r \leq a$, (iii) $a < r < b$, (iv) $r \geq b$. (γ) Υπολογίστε τη διαφορά δυναμικού ΔV μεταξύ της κυλινδρικής επιφάνειας της κατανομής και της εξωτερικής επιφάνειας του μεταλλικού σωλήνα.

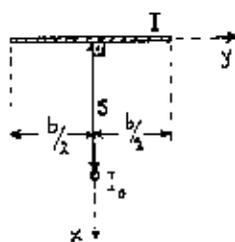
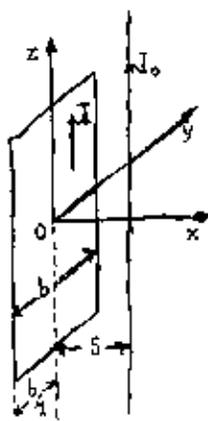

Θέμα 3ο: Συμπαγής κυλινδρικός αγωγός ακτίνας R και απείρου μήκους βρίσκεται μέσα σε ομοιογενές ηλεκτρικό πεδίο $\mathbf{E} = E\hat{x}$ τη διεύθυνση του οποίου συμπίπτει με τον άξονα του κυλίνδρου. Η αγωγιμότητα του κυλινδρικού αγωγού μεταβάλλεται με την απόσταση r από τον άξονα και δίνεται από τη σχέση: $\sigma = kr$, όπου k σταθερά. (α) Να υπολογιστούν η πυκνότητα ρεύματος $\mathbf{J}$ και το (συνολικό) ρεύμα I που διαρρέει τον αγωγό. (β) Σε απόσταση s από την επιφάνεια του κυλίνδρου και παράλληλα προς τον άξονα του κυλίνδρου τοποθετείται λεπτός ευθύγραμμος αγωγός απείρου μήκους που διαρρέεται από ρεύμα I_0 ίδιας κατεύθυνσης με το I . Θεωρώντας ένα σύστημα συντεταγμένων με την αρχή O πάνω στον ευθύγραμμο αγωγό (όπως δείχνει το σχήμα), υπολογίστε το συνολικό μαγνητικό πεδίο (μέτρο και κατεύθυνση) που προκύπτει από την υπέρθεση των μαγνητικών πεδίων που οφείλονται στα ρεύματα I και I_0 για τις εξής θέσεις πάνω στον άξονα y : (i) $y < 0$, (ii) $0 < y \leq s$, (iii) $s < y \leq s+R$, (iv) $s+R < y < s+2R$, (v) $y \geq s+2R$.

Θέμα 4ο: Λεπτή αγωγική ταινία πλάτους b και αλείρου μήκους διαρρέεται από ρεύμα I . Σε απόσταση s από το επίπεδο της ταινίας και παράλληλα προς τη διεύθυνση της

μεγάλης διάστασης της ταινίας υπάρχει λεπτός ευθύγραμμος αγωγός αλείρου μήκους έτσι που η προβολή του στο επίπεδο της ταινίας να συμπίπτει με την ευθεία που χωρίζει στη μέση την ταινία (βλέπε σχήμα). Ο λεπτός αγωγός διαρρέεται από ρεύμα I_0 της ίδιας κατεύθυνσης με το I . (α) Υπολογίστε το μαγνητικό πεδίο $\vec{B}$ (μέτρο και κατεύθυνση) στην περιοχή του λεπτού αγωγού που οφείλεται στο ρεύμα I της ταινίας και (β) με βάση αυτό το αποτέλεσμα βρείτε τη δύναμη F ανά μονάδα μήκους (μέτρο και κατεύθυνση) που ασκείται στον λεπτό ευθύγραμμο αγωγό.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !

ΥΠΗΘΥΜΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

$$\nabla \cdot \vec{E} = \frac{\rho}{\epsilon_0}, \quad \nabla \times \vec{E} = -\frac{\partial \vec{B}}{\partial t}, \quad \nabla \cdot \vec{B} = 0$$

$$\nabla \times \vec{B} = \mu_0 \vec{J} + \mu_0 \epsilon_0 \frac{\partial \vec{E}}{\partial t}, \quad \vec{F} = q\vec{E} + q\vec{v} \times \vec{B}, \quad \vec{J} = \sigma \vec{E}$$

$$\vec{J}(\vec{r}, t) = \rho(\vec{r}, t) \vec{v}(\vec{r}, t), \quad \nabla \cdot \vec{J} + \frac{\partial \rho}{\partial t} = 0, \quad \Phi_E = \int_S \vec{E} \cdot d\vec{a}$$

$$\oint_S \vec{E} \cdot d\vec{a} = \frac{1}{\epsilon_0} \int_V \rho \, dv, \quad V_a - V_b = \int_a^b \vec{E} \cdot d\vec{l}, \quad |\vec{E}| = \frac{\sigma}{\epsilon_0}$$

$$I = \int_S \vec{J} \cdot d\vec{a}, \quad d\vec{F} = I \, d\vec{l} \times \vec{B}, \quad d\vec{B} = \mu_0 I \frac{d\vec{l} \times \hat{r}}{4\pi r^2}$$

$$\Phi_B = \int_S \vec{B} \cdot d\vec{a}, \quad U_E = \frac{\epsilon_0}{2} \int E^2 \, dv, \quad U_B = \frac{1}{2\mu_0} \int B^2 \, dv$$

$$\oint_C \vec{B} \cdot d\vec{l} = \mu_0 \int_S \vec{J} \cdot d\vec{a}, \quad \mathcal{E} = -\frac{d\Phi}{dt}, \quad B_E = \frac{\mu I}{2\pi r}$$

$$B_B = \frac{\mu_0 I}{2R}, \quad P = (\epsilon_r - 1)\epsilon_0 E, \quad \int \frac{dx}{(x^2 + a^2)} = \frac{1}{a} \arctan\left(\frac{x}{a}\right)$$

$$e = \pm |\vec{P}|.$$

B_E : Ένταση μαγν. πεδίου σε απόσταση r από ευθύρ. αγωγό

B_B : Ένταση μαγν. πεδίου στο κέντρο κυκλ. βρόχου ακτίνας R .